

МІЖНАРОДНІ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНІ
НАУКОВІ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

www.economy-confer.com.ua

Світ наукових досліджень

Збірник наукових
публікацій міжнародної
мультидисциплінарної наукової
інтернет-конференції

Випуск 24

21-22 листопада 2023 р.

ISSN 2786-6823 (print)

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI
W OPOLU

Тернопіль, Україна – Ополе, Польща
2023

УДК 001 (063)

Світ наукових досліджень. Випуск 24: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 21-22 листопада 2023 р.) / за ред. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Тернопіль: ФО- П Шпак В.Б. 2023. 369 с.

Збірник наукових публікацій укладено за матеріалами доповідей наукової мультидисциплінарної інтернет-конференції «Світ наукових досліджень. Випуск 24», які оприлюднені на інтернет-сторінці www.economy-confer.com.ua

Оргкомітет

ГО Наукова спільнота

Патряк Олександра Тарасівна, кандидат економічних наук, ЗУНУ;

Шевченко Анастасія Юріївна, кандидат економічних наук, ТОВ «Школа для майбутнього»;

Яремко Оксана Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент, ЗУНУ;

Станько Ірина Ярославівна, кандидат юридичних наук, адвокат;

Назарчук Оксана Михайлівна, доктор філософії (Ph.D.), ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»;

Гомотюк Оксана Євгенівна, доктор історичних наук, професор, ЗУНУ;

Біловус Леся Іванівна, доктор історичних наук, кандидат філологічних наук, професор, ЗУНУ;

Ребуха Лілія Зіновіївна, доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор, Західноукраїнський національний університет;

Недошитко Ірина Романівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Стефанишин Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Ухач Василь Зіновійович, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Яблонська Наталія Мирославівна, кандидат філологічних наук, старший викладач, ЗУНУ;

Савчук Надія Антонівна, кандидат психологічних наук, доцент, ЛНТУ;

Рудакевич Оксана Мирославівна, кандидат філософських наук, ЗУНУ;

Русенко Святослав Ярославович, аспірант, ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Адреса оргкомітету:

46005, Україна, м. Тернопіль, а/с 797

тел. +380977547363 e-mail: economy-confer@ukr.net

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. В збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірність несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим. Усі роботи ліцензуються відповідно до Creative Commons Attribution 4.0 International License

ISSN 2786-6823 (print)

© ГО “Наукова спільнота” 2023

© Авторів статей 2023

<i>Мельников Олександр Олександрович</i> РОЛЬ ВДЯЧНОСТІ В ФОРМУВАННІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПІДЛІТКІВ ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ.....	190
<i>Михайлюк Христина Зіновіївна</i> КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦЯ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ.....	193
<i>Паламарчук Софія Ігорівна</i> ОСНОВНІ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЛІДЕРСТВА....	196
<i>Свідерська Галина Мирославівна, Андрушкевич Марта Андріївна</i> ГЕНДЕРНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	198
<i>Солтисюк Анна Василівна</i> ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ І ЗАРУБІЖНІЙ ПСИХОЛОГІЇ.....	200
<i>Ткаченко Даша Володимирівна</i> ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ТОЧНОСТІ МЕТАКОГНІТИВНОГО МОНІТОРИНГУ.....	201
<i>Фурдись Владислав Олегович</i> КІБЕРБУЛІНГ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА....	203
<i>Фурдись Владислав Олегович</i> ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПІДЛІТКІВ.....	207
<i>Чорна Ірина Михайлівна, Чернишова Софія Сергіївна</i> ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРИЗМІ ДІЯЛЬНОСТІ ШКІЛЬНОГО ПСИХОЛОГА.....	210
<i>Чубарева Яна Сергіївна</i> СІМЕЙНІ ВІДНОСИНИ І ВДЯЧНІСТЬ ЯК АДАПТИВНИЙ РЕГУЛЮЮЧИЙ МЕХАНІЗМ В ОСІБ ІЗ АФЕКТИВНИМИ СИМПТОМАМИ ПТСР.....	213

ГЕНДЕРНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Свідерська Галина Мирославівна

*кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології розвитку та консультування, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
ORCID: 0000-0001-5654-3512*

Андрушкевич Марта Андріївна

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<http://www.economy-confer.com.ua/full-article/4998/>

Сьогодні у системі освіти існує немало проблем. Серед них однією з важливих у психологічному та педагогічному аспектах вбачаємо проблему виховання і навчання молодого покоління, враховуючи гендерний підхід. Як відомо, 20 грудня 2022 року Кабінетом Міністрів України прийнято Стратегію впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року в межах євроінтеграційних процесів [3]. Вказаний момент є вагомим показником поступу України на шляху до ЄС, не зважаючи на всі виклики, що постали останнім часом перед нашою країною.

Проблеми гендерної соціалізації особистості на різних етапах онтогенезу висвітлені у працях С. Вихор, Т. Говорун, О. Кікінежді, Л. Ковальчук, В. Кравця, Л. Міщик, Н. Самойленко, А. Шевченко, Л. Штильової та ін. Ми набуваємо власної гендерної ідентичності шляхом соціалізації, і це процес, що триває протягом усього людського життя, відображаючи обставини, які змінюються, та наш новий досвід [1; 2].

Як зазначають Н.І.Самойленко та А.Л.Сембрат, важливими компонентами гендерної соціалізації людини є гендерна освіта і гендерне виховання. В процесі соціалізації гендерна освіта є чинником формування адекватного розуміння особистістю процесів дорослішання, вона розкриває гендерні особливості поведінки осіб різної статі, навчає правил і норм міжстатевого спілкування та взаємодії [2].

Гендерні знання відображаються у гендерному вихованні. Його мета – це формування соціальної відповідальності у взаєминах між статями, здатності розуміти специфічні особливості чоловіків і жінок у процесі спільної діяльності, розвиток самоповаги, впевненості, здатності до самореалізації та прийняття усвідомлених рішень стосовно міжстатевих стосунків, власної гендерної ролі тощо.

Гендерна соціалізація має важливе значення для молодшого шкільного віку. У процесі гендерного становлення поступово формуються вміння дитини взаємодіяти з дорослими (батьками й педагогами) та зі своїми однолітками –

як своєї, так і іншої (протилежної) статі. У гендерній соціалізації молодшого школяра найважливіше значення відводять такому типу стосунків, як «дитина-педагог», бо вчитель для учня початкової школи є не тільки прикладом поведінки, а й своєрідним ідеалом. Тому адекватній гендерній соціалізації сприятиме становлення взаємостосунків педагогів зі школярами не тільки на діловому, офіційному рівні, але й інтимно-особистісному, довірливому, коли «підкреслюються якості, особливості і гідність кожної дівчинки і кожного хлопчика» [2, с. 461]. Також важливо, щоб вчителі, які працюють у початковій школі, не були обтяжені гендерно-рольовими стереотипами. У такому випадку процес гендерної соціалізації молодших школярів відбуватиметься осмислено. Як підкреслюють Н. І. Самойленко та А. Л. Сембрат, педагог, який організовує цікаве дружнє спілкування дітей різних статей, сприяє повноцінному розвитку індивідуальності кожного, стаючи сам беззаперечним прикладом. Для прикладу, фемінізованих дітей варто залучати до відповідальних ролей у виховній діяльності, заходах, іграх подорожах, залучати їх до позицій лідера, щоб формувати впевненість, утвердження власної соціальної позиції, творчого підходу; маскулінізованих – до більших контактів і взаємодій у танцях, спілкуванні, іграх, щоб зменшити їхню надмірну активність, авторитарність, агресію під час виховної роботи, проведення різних заходів тощо [2, с. 462].

Оскільки школа виступає основним провідником гендерної соціалізації школярів, то велика увага має також приділятися адекватному змісту навчального матеріалу у підручниках і посібниках, нормальним виховним настановам під час спілкування вчителя й учнів, які забезпечують гендерно чутливу систему комунікації.

Повертаючись до наших реалій, мусимо зазначити, що маніпулятивна риторика проти гендерної рівності та прав людини є частиною інформаційної війни росії проти України. На жаль, Стратегія впровадження гендерної рівності у сфері освіти сьогодні реалізовується у надзвичайно складних умовах, не так швидко, як би хотілося нам і нашим західним партнерам. Однак не зважаючи на наявність труднощів, ми маємо чим пишатися. За роки незалежності нашої держави гендерна освіта утвердила немало позитивних змін: наприклад, із шкільних підручників все частіше зникають стереотипні та дискримінаційні зображення й тексти, відбувається антидискримінаційна експертиза освітнього змісту – а все це сприяє адекватній гендерній соціалізації підростаючого покоління. Звісно, не виключено, що виконання частини завдань Стратегії буде відтерміновано, доки Україна не здобуде перемогу та не розпочне повне відновлення. Однак навіть у непростих умовах війни сфера вітчизняної освіти буде вагомим елементом закріплення егалітарних цінностей та норм, які лежать в основі боротьби українського суспільства за незалежність.

Список літератури:

1. Кравець В. А., Говорун Т. В., Кікінежді О. М. Гендерна соціалізація молодших школярів: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 192 с.

2. Самойленко Н. І., Сембрат А. Л. Гендерна соціалізація учнів початкової школи як фактор формування гендерних уявлень. *Педагогічні науки* : зб. наук. праць Херсонського державного університету. Херсон: ХДУ, 2015. Вип. LXVII. С. 460-464.

3. Стратегія впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року: перспективи втілення. URL: <https://jurfem.com.ua/stratehiya-hendernoyi-rivnosti-v-osviti-2030/>

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ І ЗАРУБІЖНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Солтисюк Анна Василівна

курсант, Національна академія
Державної прикордонної служби України
імені Б. Хмельницького

Науковий керівник: Голярдик Наталія Анатоліївна

кандидат психологічних наук, доцент, Національна академія
Державної прикордонної служби України
імені Б. Хмельницького

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<http://www.economy-confer.com.ua/full-article/4980/>

У вітчизняній та зарубіжній психолого-педагогічній літературі проблеми, пов'язані з девіантною поведінкою, в основному пов'язуються з важкими дітьми, які є групою підвищеного соціального ризику. Протягом останніх десятиліть зарубіжні дослідження були зосереджені на різних аспектах проблеми поведінкових відхилень у дітей підліткового віку.

У психології ця соціальна група включає в себе багато понять, таких як занедбана молодь, асоціальна молодь і аморальна молодь.

Для встановлення психологічних причин девіантної поведінки підлітків розглянемо поняття девіантної поведінки. Негативні поведінкові девіації викликані індивідом, який не навчився позитивного соціального досвіду, не вміє адаптувати моральні цінності та норми поведінки, що відповідають вимогам суспільства, хоча він може добре знати ці норми [1, с. 16].

У цьому випадку процес соціалізації особистості порушується проявом невірноваженості психічних процесів, дезадаптованістю, порушенням процесу самоактуалізації або соціально неприйнятним ухиленням від морально-естетичного контролю над своєю поведінкою. З точки зору девіантності особистості, можна говорити про сукупність засвоєних асоціальних, аморальних поглядів на життя, які не відповідають соціальним очікуванням і з часом стають соціальною позицією, яка перешкоджає самореалізації людини, її власному індивідуальному зростанню.

На думку Лобань Н. А., девіантність – це система поведінки, яка відхиляється від загальноприйнятих норм, культури і моралі суспільства.

Наукове видання

«Світ наукових досліджень. Випуск 24»

Рік заснування – 2011

Видання виходить 10 разів на рік

Відповідальний за випуск *У.О. Русенко*
Комп'ютерне верстання *О.В. Ковальський*

Підписано до друку 30.11.2023
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк на дублюкаторі.
Умов.-друк. арк. 4,5. Обл.-вид. Арк 4,95.
Тираж 50 прим.

Громадська організація «Наукова спільнота»
46027, Україна, м. Тернопіль, вул. Загребельна, 23
Ідентифікаційний код 41522543
тел. 0979074970
E-mail: rusenkos@ukr.net

Віддруковано ФО-П Шпак В.Б.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК№7599 від 10.02.2022р.
Свідоцтво про державну реєстрацію № 073743
СПП № 465644
Тел. 097 299 38 99
E-mail: tooums@ukr.net